

ЕФЕКТИВНІСТЬ БРОВЕРМЕКТИНУ-ГРАНУЛЯТУ ТА НУТРІЛСЕЛЕНУ ПРИ МАЛОФАГОЗАХ КУРЕЙ

Клименко О.С.

Хижня Л.Ю., студентка факультету ветеринарної медицини
Полтавська державна аграрна академія

Визначено терапевтичну ефективність бровермектину-грануляту та нутрїлселену у комбінованому їх застосуванні при малофагозах курей в умовах приватного господарства Полтавської області.

Малофагози курей – інвазійні хвороби, викликані постійними ектопаразитами ряду Mallophaga. Весь цикл розвитку пуходів проходить в тілі птахів, тому їх рухи, живлення та продукти життєдіяльності викликають подразнення рецепторів шкіри, занепокоєння, дерматити, свербіж, появу ран внаслідок саморозкльовування, що призводить до зниження продуктивності, а іноді й загибелі поголів'я [2].

Видове різноманіття пуходів забезпечило їм впевнене заповнення екологічних ніш паразитичної фауни птахів більшості країн світу [4, 5]. Вітчизняні вчені також доводять значне поширення ектопаразитів курей у господарствах України. Причиною цього є сприятливі кліматичні умови для їх росту та розвитку. У багатьох господарствах ураженість малофагами пташничого поголів'я досягає 100 % [1-3].

Отже, вибір ефективного інсектицидного засобу при малофагозах птиці є актуальним в сучасних умовах. Особливо гостро це питання стоїть в осінньо-зимовий період, коли в пташниках приватних господарств холодно і використання водних розчинів небажане. Застосування лікарських засобів у формі пудр та дустів вимагає значних витрат часу, тому оптимальним варіантом залишаються гранульовані форми макроциклічних лактонів.

Метою роботи було визначення терапевтичної ефективності бровермектину-грануляту у комбінації з нутрїлселеном при лікуванні курей, уражених малофагами. Івермектиновмістний препарат рекомендовано використовувати при екто- та ендopазаритозах птиці, а нутрїлселен – для підвищення неспецифічної резистентності, профілактики стресових станів та пом'якшення негативного впливу терапевтичних засобів у тварин і птахів при захворюваннях різної етіології.

Матеріали та методи досліджень. Визначення ефективності бровермектину-грануляту щодо паразитичних комах ряду Mallophaga проводили на поголів'ї курей приватного господарства м. Зіньків Полтавської області. Для цього було підібрано дві групи курей віком 6 місяців, уражених ектопаразитами. Птицю дослідної групи (20 голів) обробляли препаратом у дозі 1г/10 кг маси тіла, загальну кількість якого змішували з сухим кормом і згодовували рівними частинами упродовж трьох діб. Нутрїлселен використовували у вигляді водного розчину внутрішньо з розрахунку 1г/2л протягом п'яти діб. Птахів контрольної групи (5 голів) не лікували.

Зміни раціону та умов утримання курей контрольної та дослідної груп упродовж досліді не проводили. Птицю різних груп утримували ізольовано, щоб запобігти їх контакту. Розрахунок екстенс- та інтенсефективності проводили загальноприйнятими методами за формулами. Інтенсивність інвазії визначали після огляду птиці та підрахунку виявлених комах на поверхні тіла курей.

Результати досліджень. До лікування ураженість малофагами птиці дослідної та контрольної груп становила 100 %. Найбільше комах було виявлено на вентральній поверхні тіла та під крилами курей: інтенсивність інвазії у дослідній та контрольній групах складала $17,25 \pm 3,49$ і $17,044 \pm 3,71$ екз. комах на 100 см^2 , відповідно (табл.). Птахи були занепокоєні, постійно перебирали дзьобом пір'я, а в деяких спостерігались алопеції, почервоніння та пошкодження шкіри.

Таблиця 1 – Ураженість курей пухойдами до та після застосування бровермектину-гранулята та нутрілселену

Період дослідження	EI, %		II, екз./100 см ²	
	Групи птахів			
	дослідна (n=20)	контрольна (n=5)	дослідна (n=20)	контрольна (n=5)
до лікування	100	100	$17,25 \pm 3,49$	$17,04 \pm 3,71$
через 7 діб після лікування	45	100	$0,67 \pm 0,18$	$17,50 \pm 3,93$
через 14 діб після лікування	20	100	$0,19 \pm 0,08$	$17,55 \pm 3,83$
через 21 добу після лікування	0	100	0	$18,8 \pm 2,82$

Після застосування лікарських засобів ураженість птиці ектопаразитами істотно знизилася. Через 7 діб після лікування паразитичних комах виявили лише на поверхні тіла дев'яти курей: EI складала 45 % при інтенсивності інвазії $0,67 \pm 0,18$ екз./100 см². При детальному огляді птахів дослідної групи на пір'ї виявляли від 1 до 3 екземплярів малофаг, однак після мікроскопії ознак життєдіяльності у комах не спостерігали. За середньої ураженості $17,5 \pm 3,93$ екз./100 см² у птахів контрольної групи пір'я було скуйовджене, а на окремих ділянках тіла виявлялися дрібні рани.

Через два тижня після лікування лише у чотирьох голів дослідної групи виявили мертвих комах ряду Mallophaga, тоді як у птиці контрольної групи EI складала 100%, а II – $17,55 \pm 3,83$ екз./100 см². Повне звільнення від ектопаразитів курей дослідної групи спостерігали через 21 добу після застосування бровермектину-грануляту та нутрілселену (рис 1.). Майже за місяць у птиці поліпшився загальний стан, зменшилися площі алопеції та зник свербіж.

Проведеними дослідженнями встановлено 100 % екстенс- та інтенсефективності бровермектину-грануляту та нутрілселену у комбінованому їх застосуванні при малофагозах курей. Отже, що поєднане використання специфічних та полівітамінних препаратів з амінокислотами і селеном дозволяє підвищити терапевтичний ефект та скоротити кратність обробки птиці, уражених ектопаразитами.

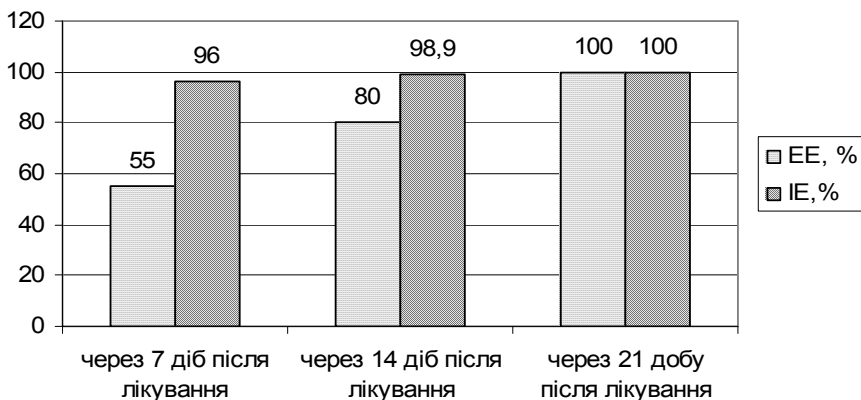

Рис. 1. Ефективність бровермектину-грануляту та нутрілселену при малофагозах курей

Висновок. Використання бровермектину-грануляту в дозі 1г/10 кг маси тіла у комбінації з Nutril Se (1г/2 л питної води) забезпечує 100 % екстенс- та інтенсефективність у курей, уражених комахами ряду Mallophaga.

Перспективою подальших досліджень є пошук нових і випробування запропонованих схем застосування протипаразитарних та стимулюючих засобів при інвазійних хворобах птиці.

Список літератури

1. Березовський А.В. Ектопаразитози – проблеми сучасного птахівництва / Березовський А.В., Нагорна Л.В. // Тези доповідей XII конференції Українського наукового товариства паразитологів (Ужгород, 21-24 вересня 2009 р.): Київ, 2009. – С. 9.
2. Машкей І.А. Ектопаразити птиці в фермерських і присадибних господарствах Крима / Машкей І.А., Захаров О.І. // Ветеринарна медицина: Міжвід. тем. наук. зб. / ІЕКВМ УААН. – Х., 2002. – Вип. 80. – С.423-428.
3. Нагорна Л.В. Ефективність препарату «Ектосан» при обробці курей за паразитування постійних ектопаразитів – представників ряду Mallophaga / Нагорна Л. В. // Міжвід. наук. темат. зб. «Птахівництво», 2008. – Вип. 62. – С. 30-31.
4. Joao Carlos Pinto Dias. Ticks, ivermectin, and experimental Chagas disease / Joao Carlos Pinto Dias, Christopher J Schofield, Evandro M. Machado, Alexandre Jose Fernandes // Mem. Inst. Oswaldo Cruz, Rio de Janeiro, 2005. – Vol. 100 (8). – P. 829-832.
5. Ruchii A. G. Amino Acid Composition of Meat Obtained from Layer Hens with Mallophagosis Treated with Delcid / Ruchii A. G. // Russian Agricultural Sciences, 2007. - Vol. 33. - No. 3. – P. 198-201.

EFFICIENCY OF BROVERMEKTIN-GRANULYAT AND NUTRIL SE AT CHICKENS'S MALLOPHAGOSIS

Klymenko A. S., Hyzhnyia L. Yu.
Poltava State Agrarian Academy

The therapeutic efficiency of combined application of Brovermectin and Nutril Se at chickens's Mallophagosis has been discovered in the conditions of private farm of Poltava Region.